

men særlig kom de bedre Embeder til gode. Medens Flertallet har ment at maatte forlade denne Regel, har det fastholdt Forslagets Maksimums- og Minimumsgrænser som forsvarlige og rimelige.

Et Spørgsmaal af væsentlig Betydning melder sig, naar Talen falder paa Fordelingen af de ny Byrder mellem Stat og Kommune. Flertallet har ikke villet modsætte sig, at Statskassen overtog den betydelige Merudgift, som de to første Alderstillæg for Købstadskolens Lærere og Lærerinder udgøre, men det har til Gengæld ønsket at opnaa en tilsvarende Haandsrækning for Landkommunerne, hvoraf mange med et vidtspreddt kostbart Skolevæsen daarligt kunne taale ny store Paalæg. Dette tænkes naaet derigennem, at Statskassen refunderer Kommunekassen en Del af den Forhøjelse, der lægges paa Begyndelseslønnen.

Endelig skal der i disse almindelige Bemærkninger omtales nogle Spørgsmaal, som have været paa Omtale i Udvalget, skønt de ikke berøres i Forslaget. Det første angaar en forøget Støtte fra Statens Side til Friskolen, den private Børneskole. Denne har jo siden 1899 nydt den Anerkendelse fra Statens Side, at den har modtaget et mindre Bidrag pr. Barn. Dette var oprindelig tænkt at burde være 6 Kr., men det voksende Børnetal har bragt Beløbet ned til mellem 3 og 4 Kr. Naar Staten nu skrider til en betydelig Merudgift til den offentlige Skoles Lærere, saa mener Flertallet, at det er fuldt forsvarligt og rimeligt, at Friskolens Støtte øges; thi ellers vilde dens Stilling blive meget vanskelig. Dens Betydning har, som bekendt, været meget stor under vort Skolevæsens historiske Udvikling, og det er ikke utænkeligt, at dens Betydning i Fremtiden kan blive endnu større, dersom den offentlige Skole, under Paavirkning af Tidens Tendens udskiller det personlige i alle Aandsfagene under Undervisningen og gaar over til at være blot refererende og meddelende. Der vil da findes et stort Tal af Forældre, der under Følelsen af Ansvar for deres Børn

maa rejse egne Skoler, en Betragtning, som dog enkelte Medlemmer af dette Flertal ikke dele. Men i saa Fald maatte Smaakaarsfolk føle sig i høj Grad brøstholdne, naar det offentlige ikke støttede dem. Statsstøtte til en forsvarlig ledet Friskole er da en god demokratisk Ordning. Men Spørgsmaalet: Hvorledes? er jo dermed endnu uafgjort.

Udvalget har modtaget adskillige Henvendelser fra Beboere fra flere Egne om øget offentlig Støtte for den private Børneskole, og nogle af disse anbefale den Ordning, man med et bekendt Udtryk betegner ved Ordene „flydende Skolepenge“. Meningen med denne Form for Støtte er kort forklaret denne, at en Del af Lærere lønnen omsættes til Skolepenge pr. Barn, f. Eks. 10 Kr., og at dette Beløb da følger med Barnet, hvis det udtages af den ene og indmeldes i den anden Skole, private eller offentlige, eller undervises forsvarligt hjemme. Tanken var tidligere stærkt fremme i den offentlige Forhandling, ogsaa i Rigsdagen, saa tidligt som i Halvfjerdserne, og Flertallet indrømmer, at den lige straks har noget tiltalende ved sig. Men den er neppe realisabel. Dens Anvendelse vil virke som en Straf for den Lærer, der mister Barnet. Dersom han har fortjent den, lader det sig høre. Det gik maaske an ved Skoler med kun en Lærer, men ved Købstadskoler og ved Landsbyskoler med 2—3 Lærere vilde en enkelt Lærers Misgreb og Fejl eller hans Maade og Metode, som bevirkede Børns Udmelding, jo ramme ogsaa de andre Lærere. Disse Vanskeligheder ere saa store, at selv om man ser bort fra, at som Mennesker nu en Gang ere, vilde Chikanerier og Drillerier under Systemet „flydende Skolepenge“ faa rigelig Anledning til at tære paa Forholdet mellem Skole og Hjem og navnlig virke ødelæggende paa Forholdet mellem de to Arter af Skoler, offentlige og private, saa maatte man dog være meget betænkelig ved at tilraade Hjælp ad denne Vej for den fri Skole.

Udvalget maa mene, at Vejen fra 1899 er meget mere fremkommelig og fare-